▪ikkinchidan, jamiyat faqat iqtisodiy jihatdan emas, balki ma'naviy va intellektual jihatdan ham rivojlanishi kerak. Buning uchun ta'lim sifati, ilmiy tadqiqotlar va milliy madaniyatni global maydonda targ'ib qilishga e'tibor qaratish lozim;

▪uchinchidan, innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish uchun davlat va xususiy sektor hamkorligida ilmiy markazlar, startaplar va texnologik innovatsiyalarni rag'batlantiruvchi fondlar tashkil etilishi kerak;

▪to'rtinchidan, davlat va fuqarolik jamiyati institutlari jamiyatning iqtisodiy rivojlanishi bilan birga, axloqiy tamoyillarni ham mustahkamlovchi dasturlar ishlab chiqishi lozim. Ta'lim, ommaviy axborot vositalari va diniy hamjamiyatlarning bu boradagi o'rni kuchaytirilishi kerak;

▪beshinchidan, raqobatbardoshlikni oshirish uchun jamiyatlar xalqaro ilmiy hamkorlik, texnologik almashinuv va raqamli integratsiya jarayonlariga faol kirishlari kerak. Bundan tashqari, global tarmoqlarda milliy madaniyat va an'anaviy qadriyatlarni targ'ib qilish strategiyalari ishlab chiqilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati (References):

(1). Kilduff, Gavin J., Elfenbein, Hillary Anger, Staw, Barry M. "The psychology of rivalry: A relationally dependent analysis of competition". Academy of Management Journal, 2010, 53 (5), p. 943–969.

(2). Портер М. Конкурентная стратегий. Методика анализа отраслей конкурентов. Пер. с англ., М., "Альпина Паблишер", 2011, с. 454.

(3). Котлер Ф. Маркетинг, менеджмент. Пер. с англ., Санкт-Петербург, "Питер", 2011, 816 с; Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент, М., "Маркетинг", 2002, 276 с.

(4). Рубин Ю.Б. Что такое конкуренция? (введение в теорию конкурентного поведения). Московский Финансово-промышленный университет «Синергия», "Современная конкуренция", № 1 (43), с. 104.

5. Васильев Г.Н., Келасьев В.Н. Самоорганизация целостности: психосоциогенез. Санкт-Петарбург, "СПбГУ", 2003, с. 112.

(6). Цой Л.Н. Социальная организация и самоорганизация: конфликты и развитие личности. "Мир психологии", 2011, № 2, с. 98.

(7). Келасьев В.Н. Модели социогенеза. Вестник СПбГУ, серия 12, 2010, вып. 3, с. 347–356.

(8). Гуревич А.Я. Теория формаций и реальность истории. История–нескончаемый спор. М., "РГГУ", 2005, с. 376.

(9). Михалина О.А. Философия образования Запада и Востока: необходимость развития межкультурного диалога. "Аналитика культурология", №34/1, 2009.

Parpiyev Muhammadjon Tolibovich (Andijon davlat Pedagogika instituti Yoshlar masalalari va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha birinchi prorektori, falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent; m.t.parpiyev@andupi.uz)

UYG'ONISH DAVRINING IJTIMOIY TARAQQIYOTGA TA'SIRI

Annotatsiya. *Ushbu maqolada Uyg'onish davrining ijtimoiy-falsafiy mohiyati tahlil qilinib, siyosiy va iqtisodiyot, madaniy hayot, hatto oila tuzilmalarigacha bo'lgan sohalarda o'zgarishlar jamiyatga qanday ta'sir ko'rsatgani ko'rib chiqiladi. Maqolada Uyg'onish davri an'anaviy tuzilmalarni isloh qilishga yo'l ochgani va bu tenglik va demokratik qadriyatlarning qaror topishiga sabab bo'lgani ochib beriladi. Uyg'onish davri zamonaviy milliy davlatlarning paydo bo'lishiga va jahon savdosining rivojlanishiga qanday ta'sir qilganini o'rganib, davrning ijtimoiy va iqtisodiy manzarasini shakllantirishda madaniyatlararo almashinuv va o'zaro ta'sirning roli tushuntirib beriladi. Ushbu maqola Uyg'onish davrining ijtimoiy taraqqiyotga keng ko'lamli va doimiy ta'sirining qimmatli sharhini taqdim etadi.*

Kalit so'zlar: *Uyg'onish davri, ijtimoiy taraqqiyot, jamiyat, madaniyat, san'at, insonparvarlik, ta'lim, falsafa, tarix, innovatsiya.*

ВЛИЯНИЕ ПРОСВЕЩЕНИЯ НА СОЦИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ

Аннотация. *В статье анализируется социально-философская сущность эпохи Возрождения и рассматривается, как изменения в политике и экономике, культурной жизни и даже в структуре семьи влияли на общество. В статье показано, как эпоха Возрождения проложила путь реформированию традиционных структур, что привело к утверждению эгалитарных и демократических ценностей. В статье рассматривается, как эпоха Возрождения повлияла на возникновение современных национальных государств и развитие мировой торговли, а также объясняется роль межкультурного обмена и взаимодействия в формировании социального и экономического ланшафта той эпохи. В статье представлен ценный обзор широкого и долгосрочного влияния эпохи Возрождения на социальный прогресс.*

Ключевые слова: *Возрождение, социальный прогресс, общество, культура, искусство, гуманизм, образование, философия, история, инновации.*

THE IMPACT OF THE ENLIGHTENMENT ON SOCIAL DEVELOPMENT

Annotation. *This article analyzes the socio-philosophical nature of the Renaissance, examining how changes in areas ranging from politics and economics to cultural life and even family structures affected society. The article reveals how the Renaissance paved the way for the reform of traditional structures, which led to the establishment of egalitarian and democratic values. It examines how the Renaissance influenced the emergence of modern nation-states and the development of world trade, and explains the role of cross-cultural exchange and interaction in shaping the social and economic landscape of the period. This article provides a valuable overview of the broad and lasting impact of the Renaissance on social development.*

Keywords: *Renaissance, social progress, society, culture, art, humanism, education, philosophy, history, innovation.*

Kirish. Uyg‘onish davri Yevropada XIV–XVII asrlarni qamrab olgan buyuk madaniy, san’at va intellektual rivojlanish davri bo‘ldi. Bu o‘rta asrlardan zamonaviy davrga o‘tishni belgilab berdi va insonparvarlik qadriyatlariga qiziqishning kuchayishi bilan ajralib turdi. Uyg‘onish davri jamiyatning ko‘plab jabhalariga, san’atdan tortib, fan, din, siyosat va ijtimoiy tuzilmalarga chuqur ta’sir ko‘rsatdi.

Ushbu maqolada Uyg‘onish davrining ijtimoiy taraqqiyotga ta’sirini o‘rganamiz. Biz davrning madaniy va taraqqiyot ziyolilari ijtimoiy tuzilmalar, me’yorlar va qadriyatlarda qanday jiddiy o‘zgarishlarga olib kelganligini ko‘rib chiqamiz. Xususan, biz quyidagi yo‘nalishlarga: shaxs va insonparvarlik konsepsiyasining yuksalishi, ijtimoiy boshqaruv va sinfiy tuzilmalarning o‘zgarishi, Uyg‘onish davrining ayollarga va gender rollariga ta’siri, Uyg‘onish davrining insonparvarlik rivojidagi roli, zamonaviy demokratiyaga e’tibor qaratamiz.

Shaxsning yuksalishi va gumanizm tushunchasi Uyg‘onish davrining belgilovchi xususiyatlaridan biri jamiyat markazida shaxsning paydo bo‘lishi edi. Bu ijtimoiy tabaqa yoki dinga asoslangan jamoaviy o‘ziga xosliklar ko‘proq bo‘lgan o‘rta asrlardan farqli edi. Uyg‘onish davri shaxsning mustaqilligi, ijodkorligi va o‘zini-o‘zi anglash salohiyatiga ko‘proq e’tibor qaratdi.

Bu siljish insonparvarlik, ya’ni, mumtoz adabiyot, falsafa va san’atni o‘rganishga qaratilgan intellektual harakatning rivojlanishi bilan bog‘liq edi. Gumanistlar shaxsning aql-idrok qobiliyati, ijodkorligi va axloqiy qobiliyatiga yuqori baho berib, ta’lim-tarbiyani bu fazilatlarni tarbiyalash vositasi deb bilishgan. Ular dunyoviy bilimlarning muhimligini ta’kidlab, insonlar gumanitar, fan va san’atni o‘z ichiga olgan har tomonlama ta’lim olishlari kerakligi haqidagi g‘oyani ilgari surdilar [1;8-b.].

Individualizm va ta’limga gumanistik urg‘u muhim ijtimoiy ahamiyatga ega edi. U diniy va siyosiy yetakchilarni ijtimoiy tuzumning yuqori pog‘onasiga qo‘ygan o‘rta asrlar davrining an’anaviy bo‘ysunuviga qarshi chiqdi va shaxslar o‘z sa’y-harakatlari bilan ijtimoiy va iqtisodiy muvaffaqiyatlarga erishishi mumkinligi haqidagi g‘oyani mustahkamladi. Bu ijtimoiy mavqeyi yoki oilaviy aloqalari emas, balki shaxsiy qobiliyatlari asosida boylik va mavqega erisha oladigan yangi savdogarlar, professionallar va rassomlar sinfining paydo bo‘lishiga yordam berdi.

Ijtimoiy bo‘ysinuv va sinf tuzilmalarining o‘zgarishi shaxsning yuksalishi hamda ta’lim va dunyoviy bilimga gumanistik e’tibor ijtimoiy bo‘ysinuv va sinf tuzilmalarida sezilarli o‘zgarishlarga yordam berdi. O‘rta asrlardagi ijtimoiy tuzum ruhoniylar, zodagonlar va dehqonlarni alohida ijtimoiy tabaqalarga joylashtirgan qattiq bo‘ysunuvga asoslangan edi. Ijtimoiy harakatchanlik cheklangan edi va odamlar butun umri davomida o‘zlarining ijtimoiy sinfida qolishlari kutilgan edi.

Uyg‘onish davri odamlari o‘z qobiliyatlari va fazilatlari asosida muvaffaqiyatga erishishlari mumkin degan g‘oyani ilgari surish orqali bu bo‘ysunuvga qarshi chiqdi. Bu savdo, sanoat va innovatsiyalar orqali boylik va maqomga erisha oladigan savdogarlar, professionallar va hunarmandlardan tashkil topgan yangi o‘rta sinfning paydo bo‘lishiga olib keldi. Yangi o‘rta sinf an’anaviy hukmron sinflarning hukmronligiga qarshi chiqdi, ularning iqtisodiy va ijtimoiy qudratini oshirishi yangi siyosiy va ijtimoiy tuzilmalarning rivojlanishiga xizmat qildi.

Uyg‘onish davrining ayollar va gender rollariga ta’siri. Uyg‘onish davri gender rollari va ayollarning jamiyatdagi mavqeyiga ham sezilarli ta’sir ko‘rsatdi. Bu davr, ko‘pincha, erkaklikning klassik modellariga va erkak rassom yoki olimning idealiga qiziqishning yangilanishi bilan bog‘liq bo‘lsa-da, u ayollar hayotiga ham chuqur ta’sir ko‘rsatdi. Uyg‘onish davrining madaniy va intellektual hayotida, xususan, adabiyot, san’at va musiqa sohalarida ayollar muhim rol o‘ynagan. Ular, shuningdek, diniy va xayriya tashkilotlarining faol ishtirokchilari bo‘lgan va ba’zi ayollar qirolicha va san’at homiysi sifatida muhim siyosiy hokimiyatga

erishgan. Uyg‘onish davri nafaqat san’at va fanda, balki hayotning ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy jabhalarida ham katta o‘zgarishlar va rivojlanish davri edi. Bu davrda o‘sha vaqtda hukmron bo‘lgan munosabat va e’tiqodlarga qarshi kurashuvchi yangi g‘oyalar va tafakkur usullari paydo bo‘ldi. Uyg‘onish davrining ijtimoiy taraqqiyotga ta’siri katta bo‘lib, hozirgi kungacha jamiyatga ta’sir qilishda davom etmoqda. Ushbu maqolada Uyg‘onish davrining ijtimoiy taraqqiyotga qanday ta’sir ko‘rsatishi, jumladan, gumanizmning yuksalishi, ijtimoiy tuzilma va gender rollarining o‘zgarishi va yangi iqtisodiy tizimlarning rivojlanishini o‘rganamiz.

Uyg‘onish davri klassik o‘rganish va insonparvarlikka qiziqishning yangilanishi bilan ajralib turdi, bu individuallik, inson qadr-qimmati va dunyoviy bilimlarning muhimligini ta’kidladi. Gumanizm ta’lim va bilimga faqat diniy yoki utilitar maqsadlar uchun emas, balki o‘z manfaati uchun intilish qiymatini ta’kidladi. Tafakkurning bu o‘zgarishi ijtimoiy taraqqiyotga katta ta’sir ko‘rsatdi, chunki u jamiyatning an’anaviy ierarxik tuzilmalariga qarshi chiqdi va ijtimoiy harakatchanlik va shaxsiy rivojlanish uchun yangi imkoniyatlar ochdi.

Uyg‘onish davri an’anaviy aristokratik tuzumga qarshi kurashgan yangi o‘rta sinf savdogarlar va professionallar burjuaziyasining kuchayishini ko‘rdi. Burjuaziyaning kuchayishi jamiyatning kuch dinamikasida o‘zgarishlarga olib keldi, chunki boylik va ma’lumot nasab va ijtimoiy mavqedan muhimroq bo‘ldi. Bu yangi odamlar sinfi o‘zi bilan individuallik, o‘ziga ishonish va dunyoviy muvaffaqiyatga e’tibor berish kabi yangi qadriyatlarni olib keldi.

Uyg‘onish davri gender rollarida ham o‘zgarishlarni keltirib chiqardi, chunki ayollar o‘zlarini yangi yo‘llar bilan tasdiqlay boshladilar. Ayollar hali ham muhim ijtimoiy va madaniy to‘siqlarga duch kelgan bo‘lsa-da, Uyg‘onish davrida an’anaviy gender rollariga qarshi chiqqan va san’at, fan va adabiyotga muhim hissa qo‘shgan ayollar paydo bo‘ldi. Kristine de Pizan (Christine de Pizan), Izabella d’Este (Isabella d’Este) va Artemisiya Gentileschi (Artemisia Gentileschi) kabilar o‘sha davrning madaniy va intellektual hayotiga katta hissa qo‘shgan ayollardan edi. Uyg‘onish davri, shuningdek, o‘sha davrga xos bo‘lgan savdo aloqalari va savdoning kuchayishi natijasida paydo bo‘lgan kapitalizm kabi yangi iqtisodiy tizimlarning rivojlanishini ko‘rsatdi. Kapitalizm xususiy tadbirkorlik va shaxsiy tashabbusning muhimligini ta’kidlab, iqtisodiy faoliyatning bank va moliya kabi yangi shakllarini paydo bo‘lishiga olib keldi. Bu yangi iqtisodiy tizim ijtimoiy taraqqiyotga katta ta’sir ko‘rsatdi, chunki u boylik va yuksalish uchun yangi imkoniyatlar yaratdi, shuningdek, tengsizlik va ekspluatatsiyaning yangi shakllarini keltirib chiqardi.

Uyg‘onish davri ijtimoiy taraqqiyotga sezilarli ta’sir ko‘rsatdi, chunki u an’anaviy munosabat va e’tiqodlarga qarshi chiqdi, ijtimoiy harakatchanlik, shaxsiy rivojlanish va madaniy almashinuv uchun yangi imkoniyatlar ochdi. Gumanizmning yuksalishi, ijtimoiy tuzilma va gender rollarining o‘zgarishi, yangi iqtisodiy tizimlarning rivojlanishi Uyg‘onish davrining ijtimoiy taraqqiyotga ta’sir ko‘rsatishining ko‘plab usullaridan edi. Uyg‘onish davri merosi murakkab va ko‘p qirrali bo‘lsa-da, ijtimoiy tengsizlik, gender rollari va iqtisodiy rivojlanish masalalari bilan kurashayotganimiz sababli, uning ijtimoiy taraqqiyotga ta’siri bugungi kungacha sezilmoqda.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Uyg‘onish davrining jamiyat hayotining turli jabhalariga, jumladan, san’at, adabiyot, falsafa va ilm-fanga ta’siri bir qancha tadqiqotlarda o‘rganildi. Biroq Uyg‘onish davrining ijtimoiy va siyosiy oqibatlariga bag‘ishlangan adabiyotlar soni ham ko‘paymoqda. Masalan, Jeykob Burkxardt o‘zining “Italiyada Uyg‘onish davri sivilizatsiyasi” kitobida “Uyg‘onish davri zamonaviy davrning boshlanishini belgilagan madaniy va ijtimoiy inqilob bilan ifodalanadi” [2;195-b.], deb ta’kidlagan. U Uyg‘onish davrini individualizm, dunyoviylik va zamonaviy milliy davlatning yuksalishi davri deb ta’riflagan.

Xuddi shunday, Margaret L.King “Yevropada Uyg‘onish davri” asarida Uyg‘onish davrida sodir bo‘lgan ijtimoiy va madaniy o‘zgarishlarni, jumladan, yangi iqtisodiy tizimlarning paydo bo‘lishi, urbanizatsiyaning kuchayishi, siyosiy tashkilotning yangi shakllarining rivojlanishini tadqiq qildi [3]. Uning ta’kidlashicha, Uyg‘onish davri Yevropada zamonaviylikning paydo bo‘lishiga olib kelgan o‘zgaruvchan davrdir.

Boshqa olimlar Uyg‘onish davrining ijtimoiy sinflar va gender rollariga ta’siriga e’tibor qaratdilar. Stiven Grinblat “Uyg‘onish davrining o‘zini-o‘zi yaratishi ko‘proq Shekspirgacha” asarida Uyg‘onish davridagi shaxslarning o‘z shaxsiyatlarini yaratish uchun moda, til va o‘zini namoyon qilishning boshqa shakllaridan foydalanish usullarini tahlil qildi [4]. Uning ta’kidlashicha, Uyg‘onish davri odamlari o‘zlarini yangi va murakkab usullarda belgilay boshlagan, yangi ijtimoiy sinflar va bo‘ysunuvlarning paydo bo‘lishiga olib kelgan davrni ifodalaydi.

Pol Jonson "Uyg'onish davri: qisqacha tarix" asarida Uyg'onish davri Yevropaning ijtimoiy va siyosiy manzarasini o'zgartirish usullarini o'rganib chiqdi. Uning ta'kidlashicha, Uyg'onish davri insonparvarlik, individuallik, milliy davlat to'g'risidagi yangi g'oyalar vujudga kela boshlagan katta ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar davrini ifodalaydi [5]. Jonson, shuningdek, Uyg'onish davrining gender rollariga ta'sirini o'rganib chiqdi va bu davr katta gender tengligi tomon siljish va ayollar ta'limining yangi shakllari paydo bo'lishini ta'kidladi. Ushbu tadqiqotlar Uyg'onish davrining ijtimoiy taraqqiyotga ko'p qirrali ta'sirini ko'r-satadi. Ular Uyg'onish davri nafaqat Yevropaning madaniy va intellektual manzarasini, balki uning ijti-moiy va siyosiy tuzilmalarini ham o'zgartirgan yo'llarini ta'kidlaydi.

Tadqiqot metodologiyasi. Uyg'onish davrining ijtimoiy va siyosiy oqibatlariga bag'ishlangan adabiyotlar qator metodologik yondashuvlarga asoslanadi. Ko'pgina olimlar tarixiy tadqiqot usullaridan, jumladan, arxiv tadqiqotlari va davrning dastlabki manbalarini tahlil qilishdan foydalanadilar. Bu Uyg'onish davrining ijtimoiy va siyosiy kontekstini qayta qurish uchun xatlar, kundaliklar va huquqiy yozuvlar kabi hujjatlarni o'rganishni o'z ichiga oladi.

Boshqa olimlar Uyg'onish davri yozuvchilari va rassomlarining ijtimoiy va siyosiy masalalarni tasvirlash usullarini tekshirish uchun adabiy va madaniy tahlildan foydalanadilar. Bu Uyg'onish davridagi ijtimoiy va siyosiy o'zgarishlar bilan bog'liq mavzular va g'oyalarni aniqlash uchun adabiyot, san'at va falsafa asarlarini tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Ayrim olimlar o'sha davrdagi demografik va iqtisodiy ma'lumotlarni tahlil qilishda miqdoriy usullardan ham foydalanadilar. Bu aholi o'sishi, urbanizatsiya va iqtisodiy rivojlanish kabi sohalardagi naqsh va tendensiyalarni aniqlash uchun statistik tahlildan foydalanishni o'z ichiga oladi. Uyg'onish davrining ijtimoiy va siyosiy oqibatlariga bag'ishlangan adabiyotlar ushbu davrda yuz bergan murakkab va ko'p qirrali o'zgarishlarni o'rganish uchun keng ko'lamli uslubiy yondashuvlardan foydalanadi.

Tahlil va natijalar. Uyg'onish davri tarixdagi eng muhim madaniy va intellektual harakatlardan biri hisoblanib, u Yevropaning ijtimoiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatdi. XIV–XVII asrlargacha davom etgan bu davrda san'at, fan, falsafaning gullab-yashnashi, qadimgi Yunoniston va Rimning mumtoz asarlariga qiziqish uyg'onishi kuzatildi. Bu yangi izlanish ruhiga va dunyoga yangicha qarashga olib keldi, bu esa ijtimoiy taraqqiyotga sezilarli ta'sir ko'rsatdi.

Uyg'onish davrining ijtimoiy taraqqiyotga ta'sir ko'rsatishining eng muhim usullaridan biri insonparvarlikka urg'u berish edi. Insonparvarlik falsafasi insonga, uning fikrlash, yaratish va buyuk yutuqlarga erishish qobiliyatiga katta baho beradi. Shaxsga bunday e'tibor ijtimoiy tabaqa va bo'ysunuvga katta ahamiyat bergan an'anaviy feodal tuzumni buzishga yordam berdi. Buning o'rniga Uyg'onish davri odamlarni ijtimoiy mavqeyidan qat'i nazar, o'z manfaatlarini ko'zlash va o'z iste'dodlarini rivojlantirishga undadi.

Uyg'onish davrining ijtimoiy taraqqiyotga yana bir muhim ta'siri uning ta'limga e'tibor qaratishidir. Bu davrda bilimga qiziqish yana paydo bo'ldi, ko'plab yangi maktablar va universitetlar tashkil etildi. Bu ta'limni demokratlashtirishga yordam berdi, uni o'tmishdagiga qaraganda ancha kengroq odamlar uchun ochiq qildi. Bu, o'z navbatida, bilimli va ma'rifatli jamiyatni yaratishga yordam berdi, jamiyat zamonaviy zamon talablariga javob bera oldi. Uyg'onish davri san'atga ta'siri orqali ham ijtimoiy taraqqiyotga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Bu davrda badiiy ifodaning gullab-yashnashi sodir bo'ldi, bu esa yangi go'zallik tuyg'usini, estetik qadrlashni yaratishga yordam berdi. Bu, o'z navbatida, go'zallik va ijodkorlikning ahamiyatiga ko'proq e'tibor qaratadigan yanada takomillashtirilgan va nafis madaniyatni yaratishga yordam berdi [6;8-b.].

Nihoyat, Uyg'onish davri siyosatga ta'siri orqali ijtimoiy taraqqiyotga katta ta'sir ko'rsatdi. Bu davrda shaxs huquq va erkinliklarining muhimligini anglash kuchaydi, bu esa zamonaviy demokratik jamiyatlar poydevorini yaratishga yordam berdi. Shuningdek, Uyg'onish davri milliy o'zlikni anglash tuyg'usining shakllanishiga ham yordam berdi, bu zamonaviy milliy davlatlarning rivojlanishida asosiy rol o'ynadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, Uyg'onish davri Yevropa va dunyoga chuqur ta'sir ko'rsatgan muhim madaniy, ijtimoiy va siyosiy o'zgarishlar davri edi. Uyg'onish davri buyuk intellektual va badiiy gullab-yashnash davri, shuningdek, ijtimoiy va siyosiy tashkilotdagi chuqur o'zgarishlar davri bilan ifodalanadi.

Olimlar Uyg'onish davrini turli nuqtayi nazardan, jumladan, uning san'at, adabiyot, falsafa, fan, ijtimoiy sinflar, gender rollari va siyosiy tuzilmalarga ta'sirini ko'rib chiqdilar. Jeykob Burkxardt, Margaret L.King, Stiven Greenblatt va Pol Jonson va boshqalarning asarlari Uyg'onish davri va uning adabiy merosini tushunishimizga hissa qo'shdi.

Uyg'onish davri Yevropa tarixida zamonaviylikning tug'ilishi va bugungi kunda biz ko'rib turgan ijtimoiy, madaniy va siyosiy tuzilmalar uchun poydevor qo'yuvchi muhim davrni belgilab berdi. Uning ta'-

sirini san'at va adabiyotdan tortib siyosat va iqtisodiy yo'llargacha bo'lgan keng ko'lamli sohalarda ko'rish mumkin va uning merosi hayotimizga son-sanoqsiz ta'sir qilishda davom etmoqda. Uyg'onish davri Yevropa tarixidagi o'zgarishlar davri bo'lib, u jamiyat hayotining turli jabhalariga, jumladan, san'at, adabiyot, falsafa, fan, siyosat, savdo va ijtimoiy tashkilotga chuqur ta'sir ko'rsatdi. Uyg'onish davri buyuk madaniy va ijtimoiy o'zgarishlar davri bilan ifodalanadi, klassik o'rganishga, individualizmga va zamonaviy milliy davlatning yuksalishiga yangi qiziqish bilan tavsiflanadi. Olimlar Uyg'onish davrining ijtimoiy va siyosiy oqibatlarini, jumladan, uning ijtimoiy sinflarga ta'siri, gender rollari, o'zini namoyon qilish va o'ziga xoslikning yangi shakllarining paydo bo'lishini o'rganib chiqdilar. Umuman olganda, Uyg'onish davri Yevropa tarixida zamonaviy davrga asos solgan hal qiluvchi davr bo'ldi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

(1). Black, R. Humanism and education in medieval and Renaissance Italy: Tradition and innovation in Latin schools from the twelfth to the fifteenth century. Cambridge University Press, 2000, p. 8.

(2). Burckhardt, J. The civilization of the Renaissance in Italy. Penguin Classics, 1990, p. 195.

(3). Margaret, L. King. The Renaissance in Europe. London, Laurence King Publishing, 2003, p. 368.

(4). Greenblatt, S. Renaissance self-fashioning: From More to Shakespeare. Chicago, University of Chicago Press, 2005, p. 332.

(5). Johnson P. The Renaissance: A Short History. New York, Modern Library, 2000, p. 208.

(6). Hale J.R. England and the Italian Renaissance: The growth of interest in its history and art. Routledge. Blackwell publishing, 2016, p. 8–22.

Iminov Begzod Begijonovich (Farg'ona davlat universiteti dotsenti, falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD); iminovbegzod7@gmail.com)

MILLIY-MADANIY MARKAZLAR FAOLIYATI

Annotatsiya*. Ushbu maqolada milliy-madaniy markazlarning maqsad-vazifalari haqida so'z boradi va O'zbekeston hududida faoliyat yuritib kelayotgan bir nechta milliy-madaniy markazlar haqida ma'lumotlar beriladi. Yangi taraqqiyot bosqichida milliy madaniyat markazlarining faoliyati falsafiy tahlil qilingan. Bugungi siyosiy mojarolar davrida har bir millat o'z milliy qadriyatlarini saqlab qolish muhumligi ko'rsatilgan.*

Kalit so'zlar: *xalqparvarlik, millatlararo totuvlik, milliy madaniyat, baynalmilal madaniyat markazi, diniy bag'rikenglik, ijtimoiy hamkorlik, hamdo'stlik, urf-odatlar, an'analar.*

Иминов Бегзод Бегижанович (доктор философии по философским наукам (PhD), доцент, Ферганский государственный университет; iminovbegzod7@gmail.com)

ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬНЫХ ЦЕНТРОВ

Аннотация. *В данной статье рассказывается о целях и задачах национальных культурных центров и приводится информация о нескольких национальных культурных центрах, действующих на территории Узбекистана. Проведен философский анализ деятельности национальных культурных центров на новом этапе развития. Показана важность сохранения каждой нацией своих национальных ценностей в современный период политических конфликтов.*

Ключевые слова: *благотворительность, межнациональное согласие, национальная культура, Международный культурный центр, религиозная толерантностьт, социальное сотрудничество, содружество, обычаи, традиции.*

Iminov Begzod Begijonovich (Fergana State University, Associate Professor; iminovbegzod7@gmail.com)

GOALS AND OBJECTIVES OF THE ACTIVITES OF NATIONAL CULTURAL CENTRES

Annotation. *This article talks about the purpose and tasks of national cultural centers and provides information about several national cultural centers operating in the territory of Uzbekistan. The activities of national cultural centers have been philosophically analyzed in the stage of new development. In the current era of political conflicts, it is emphasized that it is crucial for every nation to preserve its national values.*

Keywords: *philanthropy, interethnic harmony, national culture, International Cultural Center, religious tolerance, social cooperation, commonwealth, customs, traditions.*

Kirish (Introduction). Milliy-madaniy markazlar o'z faoliyatida o'sib kelayotgan yosh avlod ongida o'z taqdirini vatan taqdiri bilan bog'lab, mamlakatimizda ijtimoiy hamkorlik, milliy birlik va bag'rikenglik muhitini ta'minlashga mas'ul ertangi kunga ishonadigan yetuk avlodni tarbiyalashga alohida e'tibor qaratishi dolzarb ahamiyat kasb etadi. Milliy-madaniy markazlar xalqimizning boy falsafiy merosini asrab-